

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး ကနဦးအစီရင်ခံစာ

သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်း

MEON

၂၀၂၀ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲ၏ ရွေးကဲပွဲကြိုကာလနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ဖြစ်စဉ်တို့အား
မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကွန်ယက်၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများနှင့်
စပ်လျဉ်းသည့် ကနဦးအစီရင်ခံစာ

“ရွေးကောက်ပွဲကြိုကာလတွင် ကိုဗစ်-၁၉ဆိုင်ရာ ကန့်သတ်ချက်အချို့နှင့် အငြင်းပွားမှုအချို့ ရှိခဲ့သော်လည်း ရွေးကောက်ပွဲနေ့ဖြစ်စဉ်အများစုမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာ အောင်မြင်ကျင်းပပြီးစီး”

အကျဉ်းချုပ်

၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအား ၂၀၂၀ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၈)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့်အကြောင်းကို ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က (၂.၇.၂၀၂၀)ရက်နေ့တွင် ကြေညာခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အနေဖြင့် ၂၀၁၉ခုနှစ်အတွင်း၌ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေများပါ ပုဒ်မ (၃၉)နှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန် တပ်မဲရုံများအား တပ်ပြင်ပနေရာတွင် သတ်မှတ်ပြင်ဆင်စေခြင်း၊ ပြည်တွင်းပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှု ရက်ပေါင်း (၁၈၀)အစား ရက်ပေါင်း(၉၀) နေထိုင်ရုံဖြင့် မိမိနေထိုင်ရာဒေသတွင် တရားဝင်မဲပေးနိုင်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစားရိတ်ကို သိန်း (၁၅၀)ဟု တိုးမြှင့်ခွင့်ပြုခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာစေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍတို့ကို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ယခု ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၏ ကွဲပြားချက်တစ်ရပ်မှာ ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ဘေးကြောင့် ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုများကို ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အနေနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပြန်ထားသော အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တစ်ခုစီတိုင်းအတွက် အသေးစိတ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၊ မဲဆန္ဒရှင်များ လိုက်နာရန်အတွက်လည်း အမိန့်ကြေညာချက်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ မဲရုံလုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုများကို ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်နိုင်မည့် စီမံဆောင်ရွက်ချက်များအား ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါဆိုင်ရာကန့်သတ်ချက်များမှာ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသို့လည်း သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မဲဆွယ်စည်းရုံးကာလ (၈.၉.၂၀၂၀မှ ၆.၁၁.၂၀၂၀ အထိ)အတွင်း ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများကဲ့သို့ လူထုစည်းဝေးဟောပြောပွဲများ၊ တစ်အိမ်တက်ဆင်း မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် လူမှုကွန်ရက်များ အပါအဝင် အွန်လိုင်းအခြေပြု

မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် မြေပြင်အခြေအနေတွင်မူ ဝန်းရံပြည်သူများ ဆိုသူတို့က မိမိတို့ ထောက်ခံသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများအတွက် အင်အားပြလှည့်လည်ခဲ့ကြသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ထိုအခြေအနေ၏ ကနဦးကာလတွင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က တစ်စုံတစ်ရာ အရေးယူခဲ့ခြင်း မရှိဘဲ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီ (၁၅)ရက်ခန့်အလို (၂၄.၁၀.၂၀၂၀ ရက်နေ့)မှသာ အမိန့်ကြေညာချက်အမှတ် (၁၉၉/၂၀၂၀)ဖြင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာကြပါရန် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၊ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများသို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

သို့သော် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် ခရီးသွားလာမှုကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ခက်ခဲခြင်း (သို့မဟုတ်) အချိန်မီရောက်ရှိရန် ခက်ခဲခြင်း၊ လူမှုဘဝတွင် ခပ်ခွာခွာနေထိုင်ခြင်း (social distancing)ကြောင့် မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူများကို အသိပညာပေးခြင်း၊ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲဝင်များနှင့် မဲရုံဝန်ထမ်းများအား သင်တန်းပေးခြင်းတို့တွင် အားနည်းမှုများ ရှိခဲ့သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ ပေးသည့်ဖြစ်စဉ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ ဖြစ်စဉ်တို့တွင် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုများကို ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု အားနည်းနိုင်မည့် အခြေအနေများကိုလည်းကောင်း၊ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်များ လုံခြုံစိတ်ချစွာ လျှို့ဝှက်ဆန္ဒပြုနိုင်မှု အားနည်းသည်ကိုလည်းကောင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ခြုံငုံကြည့်ရလျှင် ၂၀၂၀ - အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါဆိုင်ရာကန့်သတ်ချက်များ အကြားမှ ကျင်းပခဲ့ရသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်သလို ထိုကန့်သတ်ချက်များမှာလည်း ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများအား သက်ရောက်မှုကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအချို့မှာ သတင်းအချက်အလက် (သို့မဟုတ်) ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အသိပညာ (သို့မဟုတ်) ရွေးကောက်ပွဲအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ အချိန်မီရရှိနိုင်မှု အားနည်းသောကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်အတွင်း အားလုံးအကျိုးဝင်ပါဝင်နိုင်မှု အားနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ဖြစ်စဉ်အများစုမှာ အနှောင့်အယှက် တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ငြိမ်းချမ်းစွာ အောင်မြင်ကျင်းပပြီးစီးခဲ့ပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကွန်ယက် (Myanmar Election Observation Network - MEON)အဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ဒီမိုကရေစီနည်းကျရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော၊ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတမှု ရှိသည့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ပွဲများ ရှင်သန်အားကောင်းစေရန် ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၂၀ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင် ကနူးလူငယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်း၊ ပဲခူးတိုင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့နှင့် Rain Makerတို့မှ ဦးဆောင်ကာ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်း (၂၈)ဖွဲ့တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ဒေသအလိုက် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁,၃၀၃)ဦးဖြင့် ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲစံနှုန်း ကိုက်ညီမှုအတိုင်းအတာကို လေ့လာဖော်ထုတ်ကာ နောင်လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာမူဘောင်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကြိုကာလကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာအသုံးပြုလေ့လာခြင်း၊ လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းနှင့် စာရွက်စာတမ်းများမှတစ်ဆင့်လေ့လာခြင်းနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခဲ့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲနေ့၌ မဲရုံများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် “ရွေးကောက်ပွဲနေ့ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာ စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာ”ကို အသုံးပြုစောင့်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနည်းစနစ်

၂၀၂၀ပြည့်နှစ်၊ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ဥပဒေရေးရာမူဘောင်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါဘေး ဖြစ်ပွားမှုကာလအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲမှု၊ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွင် အားလုံးအကျိုးဝင်ပါဝင်မှု၊ ရွေးကောက်ပွဲအငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းခြင်းအပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီများအတွက် မျှတသော ရွေးကောက်ပွဲအခင်းအကျင်းတို့အား တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလကို ကာလရှည်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၂၄၁)ဦးက လည်းကောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲနေ့ကို ကာလတိုစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁,၀၈၃)ဦးကလည်းကောင်း ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ အသိအမှတ်ပြုမှုဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးတွင် အသုံးပြုသော စစ်တမ်းမေးခွန်းပုံစံများကို ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများ၏ မူဝါဒများနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်များ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ပြင်ဆင်ထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကွန်ယက်သည် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်များအား တိကျစွာ လိုက်နာပြီး ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲဥပဒေများနှင့်အညီ နိုင်ငံသားတစ်ဦး လိုက်နာရမည့် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

(၈.၁၁.၂၀၂၀) ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁,၂၉၅)ဦးက မဲရုံပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်သို့ လှည့်လည်သွားရောက်ပြီး မဲရုံလုပ်ငန်းစဉ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ကြပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် မဲရုံပေါင်း (၁,၁၃၅)ရုံမှသာ သတင်းပေးပို့ချက်များကို ရရှိထားပါသေးသည်။

ဤကနဦးအစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်နေဆဲအချိန်အထိ ရွေးကောက်ပွဲကြိုကာလဆိုင်ရာနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအချက်အလက်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများထံမှ လက်ခံရယူနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် ယေဘုယျတွေ့ရှိချက်များကိုသာ ကိုယ်စားပြုပါသည်။ ၂၀၂၁ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်မည့် အပြီးသတ်အစီရင်ခံစာတွင် အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို စနစ်တကျ ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး အကြံပြုချက်များနှင့်တကွ ထည့်သွင်းဖော်ပြပါမည်။

ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး တွေ့ရှိချက်များ

၁။ အထွေထွေနောက်ခံအခြေအနေ

၁.၁။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၂၀၁၅ - ၂၀၂၀ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အား ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီးသည့်နောက်ပိုင်းဖြစ်သော ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၅)ရက်တွင် “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေကြမ်းအတည်ပြုရေး ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ နည်းဥပဒေ” အတည်ပြုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေများပါ နည်းဥပဒေပုဒ်မ (၃၉)နှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန် တပ်မဲရုံများအား တပ်ပြင်ပနေရာတွင် သတ်မှတ်ပြင်ဆင်စေခြင်း၊ ပြည်တွင်းပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှု ရက်ပေါင်း (၁၈၀)အစား ရက်ပေါင်း(၉၀) နေထိုင်ရုံဖြင့် မိမိနေထိုင်ရာဒေသတွင် တရားဝင်မဲပေးနိုင်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစားရိတ်ကို သိန်း (၁၅၀)ဟု တိုးမြှင့်ခွင့်ပြုခြင်းတို့ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၊ ၂၀၁၇ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ၂၀၁၈ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတို့တွင် အမိန့်ကြေညာချက်များနှင့်သာ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီများကိုလည်းကောင်း၊ ခွင့်ပြုခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်းကောင်း ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေအသီးသီးတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုခဲ့သည်။

၁.၂။ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါဆိုင်ရာ အထူးစီမံဆောင်ရွက်ချက်များ

ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်အများအပြားတွင် ခရီးသွားလာရေးဆိုင်ရာ ကန့်သတ်ချက်များ၊ နေအိမ်တွင်း နေထိုင်ရေးအစီအစဉ် (stay at home)၊ ကူးစက်ခံရသူများနှင့် ထိတွေ့မှုရှိသူများအား ကွာရန်တင်းဝင်စေခြင်း စသည့် အခြေအနေများသည် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မဲဆန္ဒရှင်များ၏ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုကို မြင့်တက်စေခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်အတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကူးစက်မှုကို တတ်နိုင်သမျှ ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနမှ သတ်မှတ်ချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ခဲ့သလို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကြေညာချက်အမျိုးမျိုးအား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ၊ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစံလုပ်ငန်းလမ်းညွှန် (SOP)များကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သလို မဲရုံ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များတွင်လည်း ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့ပြင် ကပ်ရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုကာလအတွင်း အသက် (၆၀)နှင့်အထက် ရှိသူများ ကြိုတင်မဲ ပေးနိုင်ရန် ကြေညာချက်အမှတ် (၁၈၉/၂၀၂၀)အား ၂၀၂၀ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၀)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

၁.၃။ ရွေးကောက်ပွဲလေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်များ

၂၀၁၉ခုနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေပြင်ဆင်ချက်များအနက် တစ်ချက်မှာ ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများက အမိန့်ကြေညာချက်များနှင့်သာ ဖွင့်ပြုခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့အစည်း၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာခွင့်ကို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေအသီးသီးတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ၂၀၂၀အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် ထုတ်ပြန်သော ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ အမိန့်ကြော်ငြာစာများတွင် ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများက စောင့်ကြည့်လေ့လာခွင့်ပြုခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တစ်ချို့ကို ဖြုတ်ပယ်ထားခြင်း၊ ဥပဒေ အကာအကွယ်နှင့် လုံခြုံရေးအကာအကွယ် ရယူပိုင်ခွင့်ကို ဖြုတ်ပယ်ထားခြင်းတို့ကို တွေ့ရသည်။

ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ တာဝန်အနေနှင့် ထပ်မံထည့်သွင်းလိုက်သော အချက်တစ်ချက်မှာ မိမိတို့အဖွဲ့မှ လေ့လာသူဦးရေနှင့် လေ့လာခဲ့သည့် မဲရုံအလိုက် အင်အားစာရင်း မှန်ကန်ကြောင်း မဲရုံမှူးထံမှ ပူးတွဲ (စ)ပါ ပုံစံနှင့် ထောက်ခံချက်ရယူရန်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၂။ ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလ တွေ့ရှိချက်များ

၂.၁။ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်း

၂၀၂၀အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပထမအကြိမ် အခြေခံမဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကပ်ထားကြေညာခြင်းကို ဇူလိုင်လ ၂၅ရက်နေ့မှ ဩဂုတ်လ ၁၄ရက်နေ့အထိလည်းကောင်း၊ ဒုတိယအကြိမ် အခြေခံမဲဆန္ဒရှင်စာရင်း ကပ်ထားကြေညာခြင်းကို အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှ ၁၄ ရက်နေ့အထိလည်းကောင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယအကြိမ်တွင်မူ အွန်လိုင်းမှပါ မဲစာရင်းစစ်ဆေးနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ MEONအနေဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကပ်ထားကြေညာခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုလျှင် စံနမူနာ မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်စနစ်နှုန်းဖြင့် (၁၄)မြို့နယ်ရှိ^၁ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းကပ်ထားကြေညာခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာ မှတ်တမ်းရယူခဲ့သည်။ ထိုသို့ လေ့လာရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်စာရင်း၏ အဓိကမှားယွင်းလေ့ရှိသော အချက်များနှင့် အနီးစပ်ဆုံး မဲဆန္ဒရှင်စာရင်း ရရှိနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်ချက်များကိုပြင်ဆင်နိုင်မည့် အချက်အလက်များကို ရရှိနိုင်စေရန်ဟူသော အဓိကရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည်။^၂

၂.၂။ ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလ တွေ့ရှိချက်များ

နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ စတင်မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်ရှိသည့် ကာလဖြစ်သော စက်တင်ဘာလ ၈ရက်နေ့မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှု ဒုတိယလှိုင်း ပြန်လည်ဖြစ်ပွားနေချိန်ဖြစ်ပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် နေအိမ်တွင်း နေထိုင်ရန် ကန့်သတ်ထားသောကာလဖြစ်နေခဲ့သည်။ မြို့နယ်အချို့မှာလည်း သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရအမိန့် လမ်းညွှန်ချက်များအရ ကန့်သတ်မှုများရှိနေသည့် ကာလ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ကလည်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရာတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် အချက်များ ပါဝင်သည့် ကြေညာချက်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

^၁ လှိုင်သာယာ၊ ပခုက္ကူ၊ မြင်းခြံ၊ ဖျာပုံ၊ ဖားကန့်၊ တီးတိန်၊ တောင်ကုတ်၊ မုံရွာ၊ ကျိုက်မရော၊ ဘားအံ၊ ဒီမောဆို၊ တနင်္သာရီ၊ တောင်ကြီး၊ ပဲခူး။

^၂ အသေးစိတ်အချက်အလက်ကို MEON မှ (၆.၁၁.၂၀၂၀)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အစီရင်ခံစာတွင် ကြည့်ရှုပါ။

<https://drive.google.com/file/d/1YZ8BZQHrCKWtGLK3kVa-uIeEzEg9rTE/view?usp=sharing>

မဲဆွယ်စည်းရုံးကာလမတိုင်မီမှာပင် NLD, USDP, PPP, UDP, SNLDနှင့် PPတို့သည် ပါတီစည်းရုံးရေးဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော လှုပ်ရှားမှုများ ရှိခဲ့သည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးကာလအတွင်း နိုင်ငံရေးပါတီ (၁၅)ခု၏^၃ မဲဆွယ်စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုအကြိမ်ပေါင်း (၂၂၈)ကြိမ်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ပါသည်။^၄

၂.၃။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာစေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီ

၂၀၁၉ခုနှစ်၌ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာစေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီကိုလည်း နည်းဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ MEONအဖွဲ့သည် စောင့်ကြည့်လေ့လာစဉ်ကာလအတွင်း တိုင်း/ပြည်နယ်/ခရိုင်/ မြို့နယ်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာစေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီ (၁၄)ခုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ပြီး ကော်မတီ အစည်းအဝေး စုစုပေါင်း (၂၈)ကြိမ်ကိုလည်း တက်ရောက်လေ့လာခဲ့သည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီများ၏ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကို အသေးစိတ် ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ နောက်ပိုင်း ကာလတွင် ထိုကော်မတီများကို ဆက်သွယ်ပြီး လူတွေ့မေးမြန်းမှုကို လုပ်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်သည်။ တွေ့ရှိချက်များကို အပြီးသတ်အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြသွားပါမည်။

၂.၄။ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးခြင်း

MEON၏ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများသည် (၂၉.၁၀.၂၀၂၀) ရက်နေ့မှ (၅.၁၁.၂၀၂၀) ရက်နေ့အတွင်း ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (၆၄) ကြိမ်၊ (၆.၁၁.၂၀၂၀) ရက်နေ့နှင့် (၇.၁၁.၂၀၂၀) ရက်နေ့တို့တွင် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲရုံး များ၌ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု အကြိမ်ရေ (၁၂၀) တို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုအရ ယေဘုယျအားဖြင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲများအနေဖြင့် ဆန္ဒမဲပုံးအား ပြင်ဆင်သိမ်းဆည်းရာတွင် အားနည်းခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်များ မဲပေးနိုင်စေရန်

^၃ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၊ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ၊ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ၊ ပြည်ထောင်စု ကောင်းကျိုးဆောင်ပါတီ၊ ကချင်ပြည်နယ်ပြည်သူ့ပါတီ၊ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၊ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအင်အားစုပါတီ၊ ပြည်သူ့ရှေ့ဆောင်ပါတီ၊ မွန်ညီညွတ်ရေးပါတီ၊ မွန်အမျိုးသမီးပါတီ၊ ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ၊ ပြည်သူ့ပါတီ၊ ကယန်းပြည်နယ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ၊ ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ၊ ချင်းအမျိုးသားဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ။

^၄ အသေးစိတ်အချက်အလက်ကို MEON မှ (၆.၁၁.၂၀၂၀)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အစီရင်ခံစာတွင် ကြည့်ရှုပါ။ <https://drive.google.com/file/d/1Yz8BZQHrCkWTGLK3kVa-uIeEzEg9rTE/view?usp=sharing>

စီမံဆောင်ရွက်ရာတွင် စနစ်ကျမှုအားနည်းခြင်းနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာရန် အားနည်းခြင်းတို့ကို တွေ့ရှိရသည်။

ထို့ပြင် ကြိုတင်မဲပေးကြမည့် စနစ်တကျ မဲပေးတတ်မှုအားနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း လှည့်လည်ကောက်ခံသော ကြိုတင်မဲပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်မှာလည်း မဲဆန္ဒရှင်များ လုံခြုံစိတ်ချစွာ လျှို့ဝှက်ဆန္ဒပြုနိုင်မှု အားနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု အများအပြား၌ မဲဆန္ဒရှင်များက မည်သည့်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား ဆန္ဒပြုသည်ကို မြင်နိုင်သည့် အခြေအနေများကိုပင် တွေ့ရသည်။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း ကြိုတင်မဲများကို လှည့်လည်ကောက်ခံရာ၌ ကြိုတင်မဲပုံးများကို သယ်ဆောင်သွားပြီး ကြိုတင်မဲလက်မှတ်များကို အဆိုပါမဲပုံးထဲသို့ ထည့်သွင်းစေရမည် ဖြစ်သော်လည်း အချို့မြို့နယ်များတွင်မူ ကြိုတင်မဲပုံးများအား ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း သယ်ဆောင်သွားခြင်းမရှိဘဲ ပလတ်စတစ်အိတ်များနှင့်သာ သယ်ဆောင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း ကြိုတင်မဲများကို လှည့်လည်ကောက်ခံရာတွင် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များ/ အကူကိုယ်စားလှယ်များ လိုက်ပါစောင့်ကြည့်လေ့လာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အချို့မြို့နယ်များတွင် ပါတီဝင်များဖြစ်ကြသော အဆိုပါမဲရုံကိုယ်စားလှယ်/အကူကိုယ်စားလှယ်များက ပါတီအမှတ်တံဆိပ် (လိုဂို)များ တံဆိပ်ရိုက်ထားသော တီရှပ်၊ ဦးထုပ်၊ မျက်နှာဖုံး စသည်တို့ကို ဝတ်စားဆင်ယင်ထားကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မဲဆန္ဒရှင်များကိုယ်စား ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များပေါ် ဆန္ဒပြုတံဆိပ်တုံးထု မဲပေးသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

၂.၅။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရပ်နားကာလ

၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲဆွယ်စည်းရုံးရပ်နားကာလမှာ နိုဝင်ဘာလ ၆ရက်နေ့ ညသန်းခေါင်တွင် စတင်သက်ရောက်ပါသည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့်နေရာအများစုတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးရပ်နားခြင်းဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ချက်များအား လိုက်နာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

၃။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့ တွေ့ရှိချက်များ

ယခုအချိန်အထိ လက်ခံရရှိထားသော အချက်အလက်များအရ MEON၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁,၂၉၅)ဦးက မဲရုံပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်သို့ လှည့်လည်သွားရောက်ပြီး မဲရုံလုပ်ငန်းစဉ်များကို စောင့်ကြည့် လေ့လာခဲ့ကြပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် မဲရုံပေါင်း (၁,၁၃၅)ရုံမှာသာ သတင်းပေးပို့ချက်များကို ရရှိထားပါသေးသည်။

၃.၁။ မဲရုံပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားနှင့် မဲရုံဖွင့်ချိန် ဖြစ်စဉ်

စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများသည် မနက်ခြောက်နာရီမထိုးမီ မဲရုံများသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြပြီး မဲရုံပတ်ဝန်းကျင် အနေအထား၊ မဲရုံဖွင့်မီ အခြေအနေနှင့် မဲရုံဖွင့်ချိန်တို့ကို လေ့လာခဲ့ကြသည်။

မဲရုံအများစုမှာ စာသင်ကျောင်းများကို မဲရုံများအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်စုံတစ်ခု၏ ဘက်လိုက်မှုဆန်သော နေရာမျိုး (သို့မဟုတ်) ဘာသာရေးအဆောက်အုံများတွင် ရှိနေသော မဲရုံများကိုလည်း အများအပြား တွေ့ရသည်။^၅

မဲရုံများအနေဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကူးစက်မှုကာကွယ်ရေးအစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မဲရုံဝန်ထမ်းအများစုမှာလည်း ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကူးစက်မှုကာကွယ်ရေးအစီအစဉ်များကို တတ်နိုင်သမျှ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် အချို့မဲရုံများတွင်မူ မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေများပြားလွန်းခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်များက social distancing စည်းကမ်းများကို လိုက်နာရန် အားနည်းခြင်းနှင့် ရာသီဥတု အခြေအနေတို့ကြောင့် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကူးစက်မှုကာကွယ်ရေးအစီအစဉ်များအား လိုက်နာမှု အားနည်းသည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့် မဲရုံများအနက် (၁,၀၅၄)ရုံမှာ မနက် ၆နာရီတိတိတွင် မဲရုံဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ဆန္ဒမဲပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျန်မဲရုံ ရှစ်ရုံမှာမူ မနက် ၆နာရီခွဲကျော်မှသာ မဲရုံဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့သည်။ မဲရုံဖွင့်လှစ်ချိန် နောက်ကျရသည့် အကြောင်းရင်းကို စိစစ်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။

၃.၂။ မဲပေးချိန်ဖြစ်စဉ်

မဲဆန္ဒရှင်များ ရွေးကောက်ပွဲနေ့ မဲပေးသည့်ဖြစ်စဉ်များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အနှောင့်အယှက် တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ အဆင်ပြေပြေ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်ပါသည်။ မဲရုံအနည်းစုတွင်မူ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းတွင် အမည်ပါဝင်ခြင်းမရှိဘဲ မဲပေးခွင့်ရရန် တောင်းဆိုသူများ ရှိခဲ့ကြသော်လည်း မဲပေးခြင်းဖြစ်စဉ်ကို ထိပါးနှောင့်ယှက်နိုင်လောက်သည့်အခြေအနေမျိုး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

၃.၃။ မဲရုံပိတ်ချိန်ဖြစ်စဉ်

^၅ အသေးစိတ် ဆန်းစစ်လေ့လာချက်များကို အပြီးသတ်အစီရင်ခံစာတွင် တင်ပြပါမည်။

ယခုအချိန်အထိ လက်ခံရရှိထားသော အချက်အလက်များအရ စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့် မဲရုံများအနက် ညနေလေးနာရီ မတိုင်မီ ပိတ်သည့် မဲရုံ (၅)ရုံ ရှိပါသည်။ ညနေလေးနာရီတိတိတွင် ပိတ်သည့် မဲရုံ (၁,၀၅၇)ရုံ ရှိပါသည်။ မဲရုံပုဂ္ဂိုလ်အတွင်း မဲပေးမည့်သူများ ရှိသေးသောကြောင့် ညနေလေးနာရီနောက်ပိုင်းအထိ မပိတ်နိုင်သေးသော မဲရုံမရှိပါ။

ယေဘုယျအားဖြင့် မဲရုံအများစုသည် မဲရုံပိတ်သိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

၃.၄။ ထူးခြားဖြစ်စဉ်များ

ယခုအချိန်အထိ လက်ခံရရှိသော အချက်အလက်များအရ ထူးခြားဖြစ်စဉ်အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည့် ဖြစ်စဉ် စုစုပေါင်း (၆၀)ကျော် ရှိခဲ့သည်။ အများစုမှာ မဲရုံအဖွဲ့ဝင်များ၊ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များ၊ မဲဆန္ဒရှင်များက တိုင်ကြားသည့် ရွေးကောက်ပွဲအငြင်းပွားမှုများ (သို့မဟုတ်) ရွေးကောက်ပွဲပြစ်မှုများ ဖြစ်ကြသည်။

MEON အနေဖြင့် ယခုရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနေသည်ဖြစ်ရာ ယခုထူးခြားဖြစ်စဉ်များကိုလည်း ဆက်လက်စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီး အပြီးသတ်အစီရင်ခံစာတွင် တင်ပြပါမည်။

၄။ MEON၏ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ထူးခြားဖြစ်စဉ်များ

ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲလေ့လာသူ ကတ်ပြားကို အထောက်အထားပြုပြီး ကြိုတင်မဲပေးခွင့်ရသူများ ရှိသလို အဖွဲ့အစည်း၏ ထောက်ခံချက်ကိုပါ အထောက်အထားအဖြစ် တင်ပြမှသာ ကြိုတင်မဲပေးခွင့်ရခဲ့သည့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများလည်း ရှိခဲ့သည်။ ကျန်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကမူ မဲရုံ၌သာ ရှိပါသည်။

ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု ကြိုတင်မဲများ လှည့်လည်ကောက်ခံခြင်းဖြစ်စဉ်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲဝင်များက စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကို ပုံစံ(စ)ကို^၅ တင်ပြရန် တောင်းဆိုပြီး တင်ပြခြင်းမရှိပါက စောင့်ကြည့်လေ့လာခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်အချို့ကို တွေ့ကြုံရသည်။

၅။ မဲရုံများအတွင်း MEON ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ အခြေအနေ

^၅ ပြည်တွင်းရွေးကောက်ပွဲလေ့လာသူများဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်၊ အပိုဒ် ၃၃(စ)၊ “မိမိတို့အဖွဲ့မှ လေ့လာသူဦးရေနှင့် လေ့လာခဲ့သည့် မဲရုံအလိုက် အင်အားစာရင်းမှန်ကန်ကြောင်း မဲရုံမှူးထံမှ ပုံစံ(စ)ပါ ပုံစံနှင့် ထောက်ခံချက်ရယူရန်။”

MEON၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ သွားရောက်ခဲ့သော မဲရုံများအနက် မဲရုံပေါင်း (၇၀၀) တွင်သာ မဲရုံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက် လေ့လာခွင့်ရခဲ့ပြီး ကျန်မဲရုံ (၃၆၂)ရုံတွင်မူ ဝင်ရောက်ခွင့်မရပါ။ ဝင်ရောက်ခွင့်မရခဲ့သော မဲရုံများအနက် မဲရုံပေါင်း (၈၀)တွင် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်/အကူကိုယ်စားလှယ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ပုံစံ (၈) ကို ပေးအပ်ရန် မဲရုံမှူးက စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများအား တောင်းဆိုခဲ့ပြီး ပုံစံ (၈) မပေးအပ်နိုင်သောကြောင့် ဝင်ခွင့်မပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ မဲရုံ (၂၇၇)ရုံတွင်မူ မြို့နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ခွင့်မပြုဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ဝင်ခွင့်မပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန် မဲရုံ (၅)ရုံတွင်မူ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် လက်မှတ်ပါ ပြည်တွင်းရွေးကောက်ပွဲလေ့လာသူ သက်သေခံကတ်ပြားကို အတည်မပြုဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ဖြစ်သည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့် မည်သည့်မဲရုံတွင်မျှ ပုံစံ (၈) အဆင်သင့်ရှိမနေပါ။ ထို့ကြောင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများက မိတ္တူကူးယူပြီး မဲရုံမှူးများကို ဖြည့်စွက်စေခဲ့ရသည်။ မဲရုံပေါင်း (၇၂၀) တွင်မူ ပုံစံ(၈) ကို မဲရုံမှူးကသာ ဖြည့်စွက်သိမ်းဆည်းထားပြီး စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကို မိတ္တူ ပြန်ပေးခြင်း မရှိပါ။

မဲရုံဝန်ထမ်းအချို့မှာ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသိပညာ အားနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှ အသစ်သတ်မှတ်လိုက်သော အချက်မှာ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများအနေဖြင့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ရပ် ဖြစ်လျက် ရှိပါသည်။ လွတ်လပ်စွာ စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်သည့် အခင်းအကျင်း အားနည်းသည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်ပါသည်။

၆။ ဆက်လက်စောင့်ကြည့်လေ့လာသွားမည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်များ

MEONလေ့လာရေးအဖွဲ့သည် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ ကြေညာခြင်းဖြစ်စဉ်ကို သက်ဆိုင်ရာမဲရုံများနှင့် မြို့နယ်များတွင် လည်းကောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကုန်ကျစရိတ်များ စာရင်းတင်သွင်းခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲရုံးများတွင်လည်းကောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကန့်ကွက်လွှာအမှုများကို ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ရုံးတွင်လည်းကောင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာသွားပါမည်။

ထို့ပြင် စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ်များအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့တို့တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများအကြောင်းကို အသေးစိတ် ပိုမိုလေ့လာနိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများကို ချိတ်ဆက်ပြီး လူတွေ့ မေးမြန်းမှုများ လုပ်ဆောင်သွားပါမည်။

၇။ MEON၏ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်သွားမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

ရွေးကောက်ပွဲနှောင်းပိုင်းကာလဖြစ်စဉ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီးသည့်နောက်တွင် ရရှိလာသော တွေ့ရှိချက်များကို စနစ်တကျ ဆန်းစစ်လေ့လာကာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အပြီးထုတ်အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါအပြီးသတ်အစီရင်ခံစာကို ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့လည်းကောင်း ပေးပို့သွားမည်ဖြစ်သလို အခြားသော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပါဝင်သူများ ဖြစ်ကြသော နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ မီဒီယာများနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများသို့လည်း ဖြန့်ဝေသွားမည် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အပြီးသတ်အစီရင်ခံစာပါ အကြံပြုချက်များကို အခြေခံပြီး နောင်လာမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများအား ကျင်းပရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေချောမွေ့စေမည့် အားလုံးအကျိုးဝင်ပါဝင်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်မည့်၊ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဥပဒေမူဘောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် အဆိုပြုတိုက်တွန်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

ဆက်သွယ်ရန် အချက်အလက်များ

ဖုန်းနံပါတ်။ 09-428046272, 09-420066222, 09-421162217

အီးမေးလ်လိပ်စာ။ kaduthanzaw@gmail.com, rainmaker.mm.org@gmail.com

ကနဦးအစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံကို <https://drive.google.com/file/d/1YZ8BZQHrCKwTGLK3kVauleEzEg9rTE/view?usp=sharing> တွင်လည်း ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။